

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนในศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการพัฒนาเยาวชน และศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร อย่างไรก็ตาม ยังมีเยาวชนในกรุงเทพมหานครอีกจำนวนมากที่ไม่ได้เห็นประโยชน์ของกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร และไม่ได้ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนอย่างจริงจัง ซึ่งในปัจจุบันมีเยาวชนในกรุงเทพมหานครที่เห็นคุณค่าและสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนน้อยลงไปเรื่อย ๆ เยาวชนในกรุงเทพมหานครหันไปสนใจในด้านการเที่ยวเตร่ ติดยาเสพติดมากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนในศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครในด้านต่าง ๆ เพื่อจะนำผลที่ได้ไปแก้ไข ปรับปรุง ในด้านกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของเยาวชนและพัฒนาเยาวชนในกรุงเทพมหานครต่อไป

การเสนอผลการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครครั้งนี้ ครอบคลุมสาระสำคัญต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของเยาวชน ต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครทั้ง 5 กิจกรรม ได้แก่ พลศึกษา นาฏศิลป์ คหกรรม ศิลปะและห้องสมุด ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจปัญหา ด้านวางแผน ด้านการดำเนินงาน และด้านการติดตามประเมินผล

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครระหว่าง 5 กิจกรรม ได้แก่ พลศึกษา นาฏศิลป์ คหกรรม ศิลปะและห้องสมุด ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสำรวจปัญหา ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน และด้านการติดตามประเมินผล

3. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ และรายได้เฉลี่ยของครอบครัว

สมมติฐานของการวิจัย

1. เยาวชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนแตกต่างกัน
2. เยาวชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนแตกต่างกัน
3. เยาวชนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนแตกต่างกัน
4. เยาวชนที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนแตกต่างกัน
5. เยาวชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนแตกต่างกัน

ตัวแปรที่ศึกษา

ระดับการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครใน 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการสำรวจปัญหา ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน และด้านการติดตามประเมินผล ส่วนตัวแปรต้น ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ และรายได้เฉลี่ยของครอบครัว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครทั้ง 26 แห่ง จำนวน 33,554 คน ประจำปี 2543 สังกัดกองนันทนาการ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร ที่มีอายุระหว่าง 15 – 25 ปี (ตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 – 2549) โดยผู้วิจัยมีวิธีการเลือกศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครที่เป็นประชากรตามเกณฑ์ดังนี้

1.1 ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครที่มีกิจกรรมพื้นฐานครบ 5 กิจกรรม คือ พลศึกษา นาฏศิลป์ คหกรรม ศิลปะ และห้องสมุด

1.2 ใช้วิธีพิจารณาจากเกณฑ์ให้มีขนาดที่เหมาะสม โดยเลือกให้ครอบคลุมในด้านขนาดของศูนย์เยาวชน

1.3 เลือกให้ครอบคลุมในด้านที่ตั้งของศูนย์ฯ ให้กระจายไปทั่วกรุงเทพมหานคร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ดังนี้

เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปในสถานภาพปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ รายได้เฉลี่ยของครอบครัวโดยประมาณ และกิจกรรมที่ท่านไปมีส่วนร่วมในศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวนทั้งหมด 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่มีต่อกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครทั้ง 5 ประเภท คือ พลศึกษา นาฏศิลป์ คหกรรม ศิลปะ และห้องสมุด ในแต่ละประเภทจำแนกข้อคำถามการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ออกเป็น 4 ด้าน ดังต่อไปนี้คือ

1. การมีส่วนร่วมด้านการสำรวจปัญหา (15 ข้อ)
2. การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน (16 ข้อ)
3. การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน (18 ข้อ)
4. การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล (14 ข้อ)

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวนทั้งหมด 63 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.98

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 12 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.71

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนของผู้ตอบ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended) ที่ต้องการให้ผู้ตอบสามารถตอบได้อย่างเสรี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากหัวหน้าศูนย์ฯ เจ้าหน้าที่ผู้นำกิจกรรมของศูนย์ฯ และเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครเป็นอย่างดี ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำหนด คือ จำนวน 440 ฉบับ จากศูนย์เยาวชน 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด และตรวจสอบคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ที่สุดเท่านั้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC* (Statistical Package for Sciences / Personal Computer) โดยทำการวิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปในสถานภาพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง ที่ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 การมีส่วนร่วมของเยาวชนในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน ทั้ง 5 ประเภทใน 4 ด้าน วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน จำแนกตามประเภทของการมีส่วนร่วมระหว่าง 5 กิจกรรมในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน

4.4 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนในแต่ละกิจกรรม จำแนกตามตัวแปรต้น คือ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ และรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนโดยประมาณ และกิจกรรมที่ท่านไปมีส่วนร่วมในศูนย์ฯ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) และทดสอบรายคู่ในข้อที่มีความแตกต่างด้วยวิธีการทดสอบของ เชฟเฟ่ (Scheffe's)

4.5 ปัญหา และอุปสรรค ต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน นำมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.6 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูลและแสดงค่าความถี่

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยการศึกษาการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอ ออกเป็นตอน ๆ ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปในสถานภาพปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม

เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้นของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 240 คน (ร้อยละ 60.0) รองลงมา คือ เพศชาย จำนวน 160 คน (ร้อยละ 40.0)

- อายุ พบว่าเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ส่วนใหญ่กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 15 – 17 ปี มากที่สุด จำนวน 167 คน (ร้อยละ 41.8) รองลงมาคือกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 18 – 20 ปี จำนวน 108 คน (ร้อยละ 27.0) กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 24 – 25 ปี จำนวน 82 คน (ร้อยละ 20.5) และกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 21 – 23 ปี มีน้อยที่สุด จำนวน 43 คน (ร้อยละ 10.8)

- วุฒิการศึกษา พบว่า เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. มีมากที่สุด จำนวน 128 คน (ร้อยละ 32.0) รองลงมา คือ วุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 120 คน (ร้อยละ 30.0) วุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 78 คน (ร้อยละ 19.5) และวุฒิการศึกษา ปวส. หรืออนุปริญญา จำนวน 55 คน (ร้อยละ 13.8) สำหรับวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา มีน้อยที่สุด จำนวน 19 คน (ร้อยละ 4.8)

- ระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ พบว่า เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ส่วนใหญ่ กลุ่มที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ ระหว่าง 1 – 3 ปี มากที่สุด จำนวน 222 คน (ร้อยละ 55.5) รองลงมาคือ กลุ่มที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 101 คน (ร้อยละ 25.3) และระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ 4 – 6 ปี จำนวน 50 คน (ร้อยละ 12.5) สำหรับระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ 6 ปีขึ้นไปมีน้อยที่สุด จำนวน 27 คน (ร้อยละ 6.8)

- รายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนโดยประมาณ พบว่าเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ส่วนใหญ่ที่มีรายได้ 20,001 บาทขึ้นไป มากที่สุด จำนวน 133 คน (ร้อยละ 33.3) รองลงมาคือ กลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท จำนวน 129 คน (ร้อยละ 32.3) และกลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท จำนวน 96 คน (ร้อยละ 24.0) สำหรับรายได้ที่น้อยกว่า 5,000 บาท มีน้อยที่สุด จำนวน 42 คน (ร้อยละ 10.5)

- กิจกรรมที่ท่านไปมีส่วนร่วมในศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร พบว่า เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษามากที่สุด จำนวน 109 คน (ร้อยละ 27.3) รองลงมาคือ กิจกรรมนาฏศิลป์ จำนวน 94 คน (ร้อยละ 23.5) กิจกรรมศิลปะ จำนวน 83 คน (ร้อยละ 20.8) และกิจกรรมคหกรรม จำนวน 74 คน (ร้อยละ 18.5) สำหรับกิจกรรมห้องสมุดมีน้อยที่สุด จำนวน 40 คน (ร้อยละ 10.0)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของเยาวชน

วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำแนกการมีส่วนร่วมในแต่ละด้านออกเป็น 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมด้านการสำรวจปัญหา ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน และด้านการติดตามประเมินผล แต่ละด้านการมีส่วนร่วมของเยาวชนจำแนกข้อคำถามออกเป็น 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมพลศึกษา นาฏศิลป์ คหกรรม ศิลปะ และห้องสมุด สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการสำรวจปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีส่วนร่วมระดับมาก คือ กิจกรรมนาฏศิลป์ ($\bar{X} = 3.08$) กิจกรรมที่มีส่วนร่วมระดับรองลงมา คือ กิจกรรมคหกรรม ($\bar{X} = 2.93$) และกิจกรรมที่มีส่วนร่วมรองลงมาอีกมี 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมศิลปะ ($\bar{X} = 2.89$) และกิจกรรมห้องสมุด ($\bar{X} = 2.89$) และกิจกรรมที่มีระดับการมีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด คือ กิจกรรมพลศึกษา ($\bar{X} = 2.63$)

2. ด้านการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่ากิจกรรมที่มีส่วนร่วมระดับมาก คือ กิจกรรมศิลปะ ($\bar{X} = 2.92$) กิจกรรมที่มีส่วนร่วมระดับรองลงมา คือ กิจกรรมนาฏศิลป์ ($\bar{X} = 2.88$) กิจกรรมคหกรรม ($\bar{X} = 2.83$) กิจกรรมห้องสมุด ($\bar{X} = 2.76$) และกิจกรรมที่มีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด คือ กิจกรรมพลศึกษา ($\bar{X} = 2.54$)

3. ด้านการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีส่วนร่วมระดับมาก คือ กิจกรรมนาฏศิลป์ ($\bar{X} = 3.70$) กิจกรรมที่มีส่วนร่วมระดับรองลงมา คือ กิจกรรมศิลปะ ($\bar{X} = 3.39$) กิจกรรมคหกรรม ($\bar{X} = 3.33$) กิจกรรมห้องสมุด ($\bar{X} = 3.03$) และกิจกรรมที่มีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด คือ กิจกรรมพลศึกษา ($\bar{X} = 2.82$)

4. ด้านการติดตามประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า กิจกรรมที่มีส่วนร่วมระดับมาก คือ กิจกรรมห้องสมุด ($\bar{X} = 2.96$) กิจกรรมที่มีส่วนร่วมระดับรองลงมา คือ กิจกรรมศิลปะ ($\bar{X} = 2.85$) กิจกรรมคหกรรม ($\bar{X} = 2.73$) กิจกรรมนาฏศิลป์ ($\bar{X} = 2.59$) และกิจกรรมที่มีส่วนร่วมระดับน้อยที่สุด คือ กิจกรรมพลศึกษา ($\bar{X} = 2.58$)

เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในแต่ละด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในแต่ละด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.26$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา คือ การมีส่วนร่วมด้านการสำรวจปัญหา ($\bar{X} = 2.87$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในด้านการติดตามประเมินผล ($\bar{X} = 2.70$)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในภาพรวม

เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำแนกตามประเภทของกิจกรรมทั้ง 5 ประเภท ได้แก่ พลศึกษา นาฏศิลป์ คหกรรม ศิลปะ และห้องสมุด

ผลการวิจัย

พบว่ากลุ่มตัวอย่างเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างกิจกรรมพลศึกษา นาฏศิลป์ คหกรรม ศิลปะ และห้องสมุด พบว่า นาฏศิลป์กับพลศึกษา คหกรรมกับพลศึกษา และศิลปะกับพลศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกิจกรรมคู่อื่น ๆ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในแต่ละกิจกรรม ตามรายด้าน และภาพรวม

เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำแนกตามประเภทของการมีส่วนร่วมระหว่าง 5 กิจกรรม คือ พลศึกษา นาฏศิลป์ คหกรรม ศิลปะ และห้องสมุด ในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการสำรวจปัญหา ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน และด้านการติดตามประเมินผล

ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการสำรวจปัญหา ซึ่งเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างกิจกรรม พบว่า กิจกรรมนาฏศิลป์กับพลศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกิจกรรมคู่อื่น ๆ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการวางแผน ซึ่งเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างกิจกรรม พบว่า กิจกรรมนาฏศิลป์กับพลศึกษา และศิลปะกับพลศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกิจกรรมคู่อื่น ๆ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนด้านการดำเนินงาน ซึ่งเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างกิจกรรม พบว่า กิจกรรมนาฏศิลป์กับพลศึกษา คนกรรมกับพลศึกษา ศิลปะกับพลศึกษา และห้องสมุดกับนาฏศิลป์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกิจกรรมคู่อื่น ๆ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนด้านการติดตามประเมินผล ซึ่งเปรียบเทียบเป็นรายคู่ระหว่างกิจกรรม พบว่า กิจกรรมมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่

เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนทุกด้าน ทุกกิจกรรม โดยรวม

ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยรวมและรายกิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนโดยการเปรียบเทียบระหว่างกิจกรรม พลศึกษา นาฏศิลป์ คนกรรม ศิลปะ และห้องสมุด พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนในรายคู่ของกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนระหว่าง กิจกรรมนาฏศิลป์กับพลศึกษา คนกรรมกับพลศึกษา และศิลปะกับพลศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกิจกรรมคู่อื่น ๆ มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนในแต่ละกิจกรรม จำแนกตามต้นแปดต้น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ และรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนโดยประมาณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยรวมและการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนในแต่ละกิจกรรมทั้ง 5 ประเภท แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่มีอายุต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียน ทั้ง 5 ประเภท โดยรวมและรายกิจกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพลศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่มีอายุ 21-23 ปี และ 24-25 ปี มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

3. เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนทั้ง 5 ประเภท โดยรวมและรายกิจกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมทุกกิจกรรมทั้ง 5 ประเภท แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มเป็นรายคู่ โดยรวมทั้ง 5 ประเภท พบว่า กลุ่มวุฒิการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่

4. เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนทั้ง 5 ประเภท โดยรวมและรายกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพลศึกษาและกิจกรรมศิลปะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเยาวชนที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ 4-6 ปี และ 6 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพลศึกษามากกว่ากลุ่มอื่น และเยาวชนที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ ต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมศิลปะ ไม่แตกต่างกัน

5. เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่มีรายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนโดยประมาณต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนทั้ง 5 ประเภท โดยรวมและรายกิจกรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมการมีส่วนร่วมพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนทั้ง 5 ประเภท ได้แก่ พลศึกษา นาฏศิลป์ คหกรรม และห้องสมุด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกกิจกรรม เมื่อทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม เป็นรายคู่ โดยรวมทั้ง 5 ประเภท พบว่า กลุ่มรายได้มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่

ตอนที่ 6 วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับ จำนวน 3 ข้อ คือ

1. ติดภาระกิจส่วนตัว ($\bar{X} = 3.12$)
2. ไม่มีโอกาสได้เสนอแนวคิดในที่ประชุม ($\bar{X} = 3.05$)
3. สำนักงานของศูนย์ฯ คับแคบเกินไป ($\bar{X} = 3.00$)

ตอนที่ 7 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียน จากการตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะตามรายละเอียดของการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนในแต่ละด้าน ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอในประเด็นที่มีความถี่มากที่สุด ด้านละ 2 ประเด็น ดังนี้

7.1 การมีส่วนร่วมด้านการสำรวจปัญหา เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมในการสำรวจปัญหา เพราะศูนย์เยาวชนดำเนินการเองเป็นส่วนมาก จึงอยากให้เจ้าหน้าที่ของศูนย์เยาวชนร่วมประชุมชี้แจงการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนด้านการสำรวจปัญหา ให้กับเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ และควรให้ความสำคัญมากกว่านี้

7.2 การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีความคิดเห็นและมีข้อเสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ผู้นำกิจกรรมในศูนย์ฯ กับเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ควรร่วมกันวางแผนในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ และควรวางแผนระยะยาว

7.3 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีความคิดเห็นและมีข้อเสนอแนะว่า หัวหน้าศูนย์ฯ เจ้าหน้าที่ผู้นำกิจกรรมของศูนย์ฯ ควรประชาสัมพันธ์เสนอแนะ กระตุ้นเตือนให้เยาวชนเห็นความสำคัญมากกว่านี้ นอกจากนี้แล้ว การดำเนินงานของศูนย์ฯ ควรร่วมกันทำระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้นำกิจกรรมของศูนย์ฯ กับเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ อย่างสม่ำเสมอ

7.4 การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีความคิดเห็นและมีข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนว่า เจ้าหน้าที่และสมาชิกศูนย์ฯ ติดตามประเมินผลในการจัดกิจกรรมไม่สม่ำเสมอไม่ต่อเนื่อง และส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ผู้นำกิจกรรมของศูนย์ฯ เป็นผู้ประเมินฝ่ายเดียว ทำให้เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีส่วนร่วมในด้านการติดตามประเมินผลน้อย จึงอยากให้ทางเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ เยาวชนให้เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ เข้ามามีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้านของกิจกรรม เพราะเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ บางส่วนอยากเข้ามามีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน แต่ไม่มีโอกาส

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครครั้งนี้ พบว่ามีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียน พบว่าเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลดังต่อไปนี้ คือ เจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ทำตามนโยบายของกรุงเทพมหานครที่เน้นการบริการให้แก่ผู้มาใช้บริการเป็นสำคัญ จึงอาจไม่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของเยาวชนเท่าที่ควร หรือเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ และเยาวชนมีการติดต่อและประสานงานในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนน้อยเกินไป หรือไม่ได้มีการประสานงานกันจึงทำให้เยาวชนไม่สนใจ และไม่เห็นความสำคัญที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือศูนย์เยาวชนเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมแต่ขาดการประชาสัมพันธ์ และการประสานงานที่ดี จึงทำให้เยาวชนบางคนอาจจะไม่เข้าใจและไม่ทราบว่าตนเองจะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนได้อย่างไร ในลักษณะใดได้บ้าง

จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผลของการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในแต่ละกิจกรรม พบว่าเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนาฏศิลป์ ($\bar{X} = 3.05$) กิจกรรมศิลปะ ($\bar{X} = 2.99$) กิจกรรมคหกรรม ($\bar{X} = 2.93$) กิจกรรมห้องสมุด ($\bar{X} = 2.87$) และกิจกรรมพลศึกษา ($\bar{X} = 2.61$) จะเห็นได้ว่าเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนาฏศิลป์มากกว่าการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนประเภทอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และกิจกรรมนาฏศิลป์นั้นเป็นกิจกรรมที่อยู่ในความสนใจของเพศหญิงเป็นส่วนมาก ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติและยังมีเพศชายจำนวนหนึ่งที่ทำให้ความสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนาฏศิลป์ จึงส่งผลให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนาฏศิลป์มากกว่ากิจกรรมประเภทอื่น ๆ

และนอกจากนั้น กิจกรรมนาฏศิลป์ของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครที่มีอยู่ทั่วไปทั้งหมด 26 แห่งนั้น กิจกรรมนาฏศิลป์ยังมีส่วนร่วมน้อยกว่าของศูนย์ฯ เมื่อศูนย์ฯ หรือกรุงเทพมหานครมีงาน เช่น งานปีใหม่ งานวันเด็ก งานวันสงกรานต์ เป็นต้น กิจกรรมนาฏศิลป์ก็จะเข้ามาไปมีส่วนร่วมในด้านการร้อง การรำ ทุกครั้ง และอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนาฏศิลป์ก็คือ

1. เยาวชนได้รับรางวัล
2. ได้แต่งตัวสวย ๆ งาม ๆ
3. เยาวชนได้แสดงออก ซึ่งมีเยาวชนจำนวนมากชอบที่จะแสดง
4. เป็นกิจกรรมที่สร้างความบันเทิง สนุกสนาน และมีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรม

ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้มีความสำคัญไม่น้อยที่ส่งผลให้เยาวชนสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนาฏศิลป์มากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดารัตน์ ทิพย์บำรุง (2530) ที่พบว่าลักษณะของกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จคือ กิจกรรมที่สร้างความบันเทิง ทำให้สมาชิกสนุกสนานรื่นเริง มีความสุขในการทำกิจกรรม ทั้งยังเห็นว่ากิจกรรมนั้นได้รับประโยชน์ทั้งกลุ่มตนเองและผู้อื่นด้วย เช่น กิจกรรมงานวันเด็ก และนอกนั้นยังพบว่า เพศ ทำให้เห็นถึงพฤติกรรมในแต่ละกลุ่มอย่างชัดเจน คือในกลุ่มหนึ่ง ๆ มักจะร่วมกันทำกิจกรรมตามลักษณะเพศ เพราะเป็นลักษณะธรรมชาติของการคบหาสมาคมเพื่อนสนิท มิตรสหาย กลุ่มลักษณะนี้มักมีผลต่อกิจกรรมมากคือ ถ้ารวมกันทำอย่างตั้งใจงานจะราบรื่นด้วยดี แต่ถ้าในกลุ่มไม่เห็นพ้อง ไม่สนุกที่จะร่วมก็จะเป็นแรงจูงใจให้คนทั้งกลุ่มไม่ร่วมด้วย

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนระหว่าง 5 กิจกรรม ได้แก่ พลศึกษา นาฏศิลป์ คหกรรม ศิลปะ และห้องสมุด ใน 4 ด้าน คือ ด้านการสำรวจปัญหา ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน และด้านการติดตามประเมินผล พบว่า เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนระหว่าง 5 กิจกรรมทั้ง 4 ด้านโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่าลักษณะของกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนแต่ละกิจกรรมแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะการจัดแบ่งประเภทกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนได้มีการศึกษาวิเคราะห์แล้วว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนในแต่ละประเภทแตกต่างกันจริง จึงทำให้การมีส่วนร่วมของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนทั้ง 5 ประเภทแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สากล สถิตวิทยานันท์ (2532) ที่ว่า บางคนอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นได้แต่ในบางกิจกรรมอาจร่วมไม่ได้

เมื่อพิจารณาถึงระดับการมีส่วนร่วม พบว่า เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนาฏศิลป์สูงสุด รองลงมาคือ กิจกรรมศิลปะ ส่วนกิจกรรมพลศึกษาต่ำสุด เนื่องจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมนาฏศิลป์เป็นกิจกรรมที่มีมาเป็นระยะยาวนานตั้งแต่อดีตกาลจนถึงปัจจุบัน เป็นกิจกรรมที่มีการประชาสัมพันธ์ที่ดี จากการพูดคุยกับเยาวชนและเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ หลาย ๆ แห่ง และจากการสังเกตด้วยตนเองจะเห็นได้ว่า ผู้นำกิจกรรมนาฏศิลป์ส่วนมากแล้วจะเป็นคนสวย มีมนุษยสัมพันธ์ดี ซึ่งสามารถดึงดูดความสนใจจากเยาวชนได้เป็นอย่างดี ประกอบกับได้นำเพลงที่กำลังเป็นที่นิยมมาประยุกต์ใช้กับการเต้นการรำให้ควบคู่ไปกับกิจกรรมนาฏศิลป์ จึงส่งผลให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมนาฏศิลป์สูงสุด สำหรับกิจกรรมพลศึกษาเป็นกิจกรรมที่ส่วนมากเป็นที่นิยมของเพศชาย ซึ่งขณะเดียวกันเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่เป็นเพศชายมีน้อยกว่าเพศหญิง และเยาวชนส่วนหนึ่งมีความสนใจในกิจกรรมนาฏศิลป์ และเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมนาฏศิลป์ และกิจกรรมประเภทอื่น ๆ ที่มีในศูนย์ฯ จึงส่งผลให้เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภรัตน์ สุขสมนิต และคณะ (2524) ที่พบว่า สมาชิกศูนย์เยาวชนที่เป็นเพศหญิงสนใจกิจกรรมการจัดงานรื่นเริงมากที่สุด

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน ตามตัวแปรต้น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ และรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนโดยประมาณ พบว่า

3.1 เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่มีเพศต่างกันการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนทั้ง 5 ประเภทใน 4 ด้าน แตกต่างกัน คือ เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ เพศหญิงมีส่วนร่วม จำนวน 240 คน (ร้อยละ 60) เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ เพศชาย จำนวน 160 คน (ร้อยละ 40) ผลดังกล่าวยังสอดคล้องกับการศึกษา เรื่อง วัฒนธรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทยของ นภาพร แก้วนิมิตรชัย (2539) ที่ว่า นิสิตนักศึกษาชายและนิสิตนักศึกษาหญิงมีวัฒนธรรมแตกต่างกันในวัฒนธรรมกิจกรรมนิยม คือ เพศชายและเพศหญิงมีความชอบและความสนใจในกิจกรรมที่ต่างกัน เช่น เพศชายมีความสนใจหรือชอบกิจกรรมประเภทกีฬา หรือกิจกรรมที่ใช้กำลัง ส่วนเพศหญิงมีความสนใจหรือชอบกิจกรรมประเภทสวย ๆ งาน ๆ สนุกกว่าเรื่อง เป็นต้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภรัตน์ สุขสมนิต และคณะ (2524) ที่พบว่า สมาชิกศูนย์เยาวชนที่เป็นเพศชายสนใจในกิจกรรมฟุตบอลมากที่สุด ส่วนสมาชิกศูนย์เยาวชนที่เป็นเพศหญิงสนใจกิจกรรมการจัดงานรื่นเริงมากที่สุด และเนื่องจากกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรมแตกต่างกัน จึงทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่างกัน ซึ่งกิจกรรมพื้นฐานทั้ง 5 กิจกรรม ที่ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครมีอยู่แล้ว ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้สมาชิกที่เป็นเพศหญิงเข้ามาใช้บริการมากกว่าเพศชาย เช่น นาฏศิลป์ คอนเสิร์ต ห้องสมุด ในขณะที่เดียวกันกิจกรรมที่เพศชายเข้ามาใช้บริการมีน้อยกว่า เช่น พลศึกษา ซึ่งกิจกรรมพลศึกษาผู้ที่มาใช้บริการสามารถใช้บริการได้ในทั้งเพศหญิงและเพศชาย จากสภาพความเป็นจริงในการจัดกิจกรรมพื้นฐานทั้ง 5 กิจกรรมในศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร เปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามาใช้บริการและสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้เท่าเทียมกัน ด้วยความนิยมในกิจกรรมของแต่ละเพศต่างกัน จึงทำให้การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ซึ่งตรงกับสมมติฐาน

3.2 เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้ เป็นเพราะเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ส่วนใหญ่อายุไม่แตกต่างกันมาก กล่าวคือ 15 – 17 ปี 18 – 20 ปี 21 – 23 ปี และ 24 – 25 ปี เป็นส่วนใหญ่ ทำให้อายุไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนของเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พัฒน์ บุญยรัตนพันธ์ (2517) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอายุกับการเข้ามามีส่วนร่วม พบว่า คนที่มีอายุใกล้เคียงกันย่อมมีความคิดความอ่าน ความสนใจ ความต้องการ และความสามารถ

ใกล้เคียงกัน สัมพันธภาพในกลุ่มจะดีและพูดกันรู้เรื่อง เข้าใจง่าย ทักนะคล้ายกัน และนอกจากนั้น สุดารัตน์ ทิพย์บำรุง (2530) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของกลุ่มหนุ่มสาว พบว่ามักจะรวมกันทำตามลักษณะวัย เพราะเป็นไปตามธรรมชาติของเพื่อนของลักษณะที่มีผลต่อกิจกรรมมาก คือ ถ้ารวมกันทำอย่างตั้งใจ งานจะราบรื่นด้วยดี เป็นแรงจูงใจอย่างหนึ่ง

เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมการมีส่วนร่วมในแต่ละกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนในกิจกรรมพลศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ วุฒิ กาญจนสุนทร (2537) ได้ศึกษา พบว่า ผู้ที่มีอายุสูงมีแนวโน้มเข้าร่วมในกิจกรรมสูงกว่าผู้ที่มีอายุต่ำ

3.3 เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยรวมและรายกิจกรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเยาวชนที่มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. มีจำนวนเยาวชนมากกว่าวุฒิการศึกษาระดับอื่น ๆ จึงทำให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมจำนวนมาก และเยาวชนที่มีวุฒิการศึกษา ปวส. หรืออนุปริญญา และปริญญาตรี หรือสูงกว่า มีจำนวนเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมรองลงมา จะเห็นได้ว่าเยาวชนที่มีวุฒิการศึกษาแต่ละระดับ มีจำนวนที่ใกล้เคียงกัน จึงส่งผลทำให้การมีส่วนร่วมเยาวชนไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ วุฒิ กาญจนสุนทร (2537) ที่พบว่า ระดับการศึกษากับการเข้าร่วมในกิจกรรมของศูนย์เยาวชน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนั้น ยังขัดแย้งกับ โกศล คำเต็ม (2531) ที่พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันทั้งปริมาณ และบทบาทของการศึกษา ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการต่างกัน

3.4 เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ ต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่าระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน อาจเป็นเพราะว่าระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ ระยะสั้น ๆ นั้นเป็นช่วงของการปรับตัว และทำให้ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วม จึงทำให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ส่วนเยาวชนที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ ได้นักระยะหนึ่ง ก็จะทำให้การปรับตัวดีขึ้น มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ก็จะ

ส่งผลให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งขัดแย้งกับงาน วิจัยของ วุฒิ กาญจนสุนทร (2537) พบว่า ระยะเวลาการเป็นสมาชิกไม่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมและขัดแย้งกับงานวิจัยของ กรมการพัฒนาชุมชน (2525) พบว่าเวลาของการเป็นสมาชิกมีผลต่อการเข้าร่วมกลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็น เพราะการที่สมาชิกมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่างกัน แต่โอกาสและเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม ไม่ต่างกัน อีกทั้งกิจกรรมที่ศูนย์เยาวชนจัดขึ้นเป็นกิจกรรมที่จัดได้ตลอดปี ไม่ได้เป็นกิจกรรมที่มี ช่วงสั้นสุด ดังนั้น ระยะเวลาการเป็นสมาชิกจึงไม่มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรม

เมื่อพิจารณารายกิจกรรมการมีส่วนร่วมในแต่ละกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการ จัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนในกิจกรรมพลศึกษา และศิลปะ แตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิกา ชมดี (2524) และคอฟแมน ที่พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม ของประชาชน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรกช อัดตะวิริยะนุภาพ (2540) ที่พบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ขึ้นไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมนิสิตนักศึกษามากที่สุด ในขณะที่นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเพิ่งจะเข้า มาใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา ต้องปรับตัวในด้านอื่น ๆ อีกมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะเยาวชนที่ เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีความคุ้นเคยกับกิจกรรมพลศึกษาโดยเฉพาะกีฬาฟุตบอล สำหรับกิจกรรม ศิลปะ เป็นกิจกรรมที่เยาวชนให้ความสนใจเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ให้ความ พะโลมเพลิน มีความคิดที่เป็นอิสระ และเกิดความคิดสร้างสรรค์เป็นอย่างดี จึงทำให้เยาวชน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษากับกิจกรรมศิลปะมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ

3.5 เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่มีรายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนโดย ประมาณต่างกัน การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนโดยรวมและราย กิจกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แสดง ให้เห็นว่ารายได้ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ในการจัดกิจกรรมการ ศึกษาในระบบโรงเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะตัวเยาวชนเองหรือผู้ปกครองของเยาวชนส่วนมาก มีความพร้อมด้านเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่แล้วจึงทำให้เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ พร้อมที่จะ ให้ความร่วมมือสนับสนุนในลักษณะต่าง ๆ เช่น เงิน วัสดุ อุปกรณ์ แรงงานตลอดจนอาหารที่ นำมาเลี้ยงเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ในเทศกาลต่าง ๆ เช่น วันปีใหม่ วันเด็ก เป็นต้น ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ วุฒิ กาญจนสุนทร (2537) ที่พบว่า รายได้เฉลี่ยของครอบครัวที่มีรายได้ เฉลี่ยสูงมีแนวโน้มเข้าร่วมในกิจกรรมศูนย์เยาวชนสูงกว่าผู้มีรายได้เฉลี่ยต่ำ

ข้อค้นพบครั้งนี้มีทั้งความสอดคล้องและข้อขัดแย้งกับการศึกษาของคนอื่น ๆ ที่อ้างแล้ว อาจเป็นเพราะว่าเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ พร้อมทั้งจะสนับสนุนและให้ความร่วมมือในรูปของด้านต่าง ๆ เช่น วัสดุ อุปกรณ์ การเงิน หรือในรูปของแรงงาน ทั้งนี้ยอมขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ตนสนใจหรือทุกกิจกรรม และคิดว่าได้ประโยชน์โดยตรง ดังนั้น เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่มีความพร้อมในเรื่องรายได้จึงให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนในด้านที่ตนสนใจและด้านอื่น ๆ

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาปัญหา และอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ พบว่า ปัญหาและอุปสรรค เมื่อพิจารณาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 3 ข้อ คือ

1. ติดภาระกิจส่วนตัว
2. ท่านไม่มีโอกาสได้เสนอแนวคิดในที่ประชุม
3. สำนักงานของศูนย์ฯ คับแคบเกินไป

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น สังกัดกรุงเทพมหานคร ขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทย เป็นการให้บริการด้านสวัสดิการสังคมของกรุงเทพมหานคร ปรากฏรูปแบบชัดเจนเมื่อปี พ.ศ. 2498 เป็นรูปแบบการจัดระเบียบบริหารในศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครที่มีการบริหารงานตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร มีพนักงานในศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร ในรอบปีที่ผ่าน ๆ มา พบว่า ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครยังไม่เปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของการจัดกิจกรรมภายในศูนย์ฯ ไม่มากเท่าที่ควร โดยมักจะมองเพียงการให้บริการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และคลายเครียด ฯลฯ

สำหรับข้อปัญหาที่เกี่ยวกับการติดภาระกิจส่วนตัวของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ อาจเป็นเพราะเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ไม่ให้ความสำคัญต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนของศูนย์ฯ ถือว่าธุระส่วนตัวสำคัญกว่าเสมอ จึงไม่มีความจำเป็นที่จะเข้ามามีส่วนร่วม จึงมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนของศูนย์ฯ ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากส่วนอื่น ๆ จากการสังเกตการมีส่วนร่วมของเยาวชนในระหว่างเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ กับเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ยังไม่ดีเท่าที่ควรสังเกตได้จากเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯบางคนยังไม่ทราบว่า ผู้ที่มาใช้

บริการของศูนย์ฯ คนไหน บางที่เป็นสมาชิกศูนย์และจากข้อมูลทั่วไปในสถานภาพปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชน พบว่า เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่มีอายุ 15 – 17 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.8 ซึ่งเป็นส่วนมากของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่อยู่ในวัยเรียนและกำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. คิดเป็นร้อยละ 32.00 ซึ่งเป็นส่วนมากของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ทั้งหมด และเยาวชนเหล่านี้ซึ่งส่วนมากกำลังจะเตรียมตัวเพื่อศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา จึงทำให้เป็นอุปสรรคและปัญหาต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาของระบบโรงเรียนของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครและอีกเหตุผลหนึ่งที่น่าจะเป็นไปได้คือ ความเป็นห่วงของผู้ปกครองเรื่องสอบเพื่อจะศึกษาต่อของบุตรหลาน จึงไม่สนับสนุน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุธาร์ตน์ ทิพย์บำรุง (2530) ที่พบว่าพฤติกรรมการรวมกลุ่มในครอบครัวก็สำคัญมาก คือ ถ้าพ่อแม่ไม่สนับสนุนให้ลูกเข้าร่วมกิจกรรม แต่ขณะเดียวกันถ้าพ่อแม่ก็ดกั้นไม่ให้เข้ากลุ่มกิจกรรมก็จะทำให้ลูกหลานไม่ค่อยเห็นแก่ส่วนรวมไปด้วย

ในข้อปัญหาที่เกี่ยวกับการไม่มีโอกาสได้เสนอแนวคิดในที่ประชุม หรือเสนอแนวคิดแล้วไม่ได้รับการพิจารณา และไม่นำไปปฏิบัติ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการทำงานของศูนย์เยาวชนเน้นการให้บริการเป็นสิ่งสำคัญ โดยยึดนโยบาย ระเบียบการและหลักการ ดังนั้น ทำให้การเสนอแนวความคิดมีปัญหา

ในข้อปัญหาเกี่ยวกับสำนักงานของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครคับแคบเกินไปนั้น ผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา สิงห์นภา (2538) ที่กล่าวว่า “ศูนย์เยาวชนส่วนใหญ่มีพื้นที่สำหรับจัดกิจกรรมน้อย” และพบว่า “ศูนย์เยาวชนประสบปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับวัสดุ อุปกรณ์ มีไม่เพียงพอ สนามฝึกซ้อมและเล่นกีฬาไม่เพียงพอ ห้องสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ มีขนาดคับแคบ มีปัญหาในระดับมาก” และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อธิยุทธ รัตนกรแก้ว (2540) พบว่า ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครประสบปัญหาอยู่ในระดับมากที่เกี่ยวกับสถานที่คับแคบ สำนักงานของศูนย์เยาวชนศูนย์ฯ มีความคับแคบเกินไป สถานที่ออกกำลังกายในร่มและกลางแจ้ง คับแคบไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมกีฬา อุปกรณ์กีฬาไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้มาใช้บริการ ขนาดสถานที่เปลี่ยนเครื่องแต่งกายและห้องอาบน้ำที่เพียงพอ และถูกสุขลักษณะ ไม่มีตู้เก็บของ (Locker) สำหรับผู้มาใช้บริการ

เมื่อพิจารณาจากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ศูนย์เยาวชนส่วนใหญ่มีขนาดพื้นที่คับแคบ และไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมการออกกำลังกายและเล่นกีฬา มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ขนาดพื้นที่ต่อการจัดกิจกรรมที่เพียงพอ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เยาวชนได้มาเข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วิ่งเหาะ ฟุตบอล แบดมินตัน แอโรบิคแดนซ์ วงดนตรี ฯลฯ

ตอนที่ 5 ผลจากการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญของกิจกรรมที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

5.1 การมีส่วนร่วมด้านการสำรวจปัญหา เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ เสนอแนะว่า ควรมีการสำรวจปัญหามากกว่านี้ ควรให้ความสำคัญมากกว่านี้ พร้อมกับมีการสำรวจปัญหากับผู้เข้าร่วมกิจกรรมสม่ำเสมอ เพื่อสำรวจว่ากิจกรรมที่ศูนย์เยาวชนจัดให้บริการตรงกับความต้องการและความสนใจหรือไม่ มีการชักชวนให้สมาชิกศูนย์ ให้เข้าร่วมประชุมเพื่อสำรวจปัญหา และควรจัดเจ้าหน้าที่เพิ่มอีกเพื่อประสิทธิภาพของกิจกรรมภายในศูนย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภรณ์ มณีโชติ (2538) ที่ศึกษาพบว่า “เยาวชนมีความคิดเห็นว่า กิจกรรมที่ศูนย์เยาวชนจัดให้บริการตรงกับความต้องการและความสนใจ และมีการจัดกิจกรรมตามกำหนดที่ได้วางไว้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก” และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา สิงห์นรา (2538) พบว่า “ศูนย์เยาวชนประสบปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับ วัสดุ อุปกรณ์มีไม่เพียงพอ สนามฝึกซ้อมและเล่นกีฬามีไม่เพียงพอ ห้องสำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีขนาดคับแคบ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก” ถ้าไม่มีการสำรวจปัญหาจะไม่ทราบปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในศูนย์เยาวชนเลย

5.2 การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ เสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ผู้นำกิจกรรมของศูนย์ฯ กับเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ร่วมกันวางแผนในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ควรวางแผนระยะยาวเป็นเดือน เป็นปี ให้สมาชิกศูนย์ฯ ทุกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เพื่อสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิกศูนย์ฯ ต้องประชาสัมพันธ์ให้เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ได้รับทราบมากกว่านี้ ซึ่งสอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก (WHO, 1978) ได้เสนอรูปแบบที่สมบูรณ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมคือ การวางแผน ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีติดตามประเมินผล และประการสำคัญ คือ ต้องตัดสินใจด้วยตนเองและอาสาฬอนารอฟฟ์ (Ariene Fonaroff) อ้างถึงใน วิชชุดา สิงโต (2530) ได้เสนอความคิดเห็นว่า

การวางแผนซึ่งรวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย กลวิธี ทรัพยากรที่ต้องใช้ ตลอดจนการติดตามประเมินผล

5.3 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงาน เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ เสนอแนะว่า ทางศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครควรประชาสัมพันธ์ เสนอแนะ กระตุ้นเตือนให้เยาวชนเห็นความสำคัญมากกว่านี้ เจ้าหน้าที่และสมาชิกศูนย์ฯ ร่วมกันดำเนินงาน และควรมีกิจกรรมหลาย ๆ รูปแบบให้เลือกมากกว่านี้ เพื่อเป็นการขยายโอกาสให้เยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของศูนย์มากกว่านี้ เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการจัดกิจกรรมของศูนย์เยาวชน จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานด้านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์ฯ จำเป็นต้องให้เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนการดำเนินงานเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับองค์การอนามัยโลก, 1981 อ้างในสถาบันดำรงราชานุภาพ, สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, (2539) ได้เสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วม ที่ถือว่าเป็นรูปแบบที่แท้จริงหรือสมบูรณ์ ประกอบด้วย การดำเนินกิจกรรม ประธานต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการและการบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรรควบคุมทางการเงินและบริการ

5.4 การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผล เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ เสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่และสมาชิกศูนย์ฯ ติดตามประเมินผลไม่สม่ำเสมอ ไม่ต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่เป็นฝ่ายประเมินผลฝ่ายเดียว ควรมีการประเมินผลร่วมกับเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ และได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ซึ่งผลการวิจัยของ ร.อ.อนุภรณ์ สุวรรณสทิศกร (2529) ได้กล่าวถึงแนวทางการมีส่วนร่วมว่า ร่วมติดตามและประเมินผลโครงการคือ เมื่อพิจารณาเสร็จสิ้นแล้ว ได้มีส่วนร่วมในตรวจตราดูและรักษา และประเมินผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีความสนใจและต้องการเข้าร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกกระบบโรงเรียน แต่จากความไม่พร้อมของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครและความไม่เข้าใจในวิธีการจัดกิจกรรมการศึกษานอกกระบบโรงเรียน เนื่องจากการประสานงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง ประกอบกับความรู้พื้นฐานของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิสัยทัศน์ในการให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกกระบบโรงเรียนของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครยังมุ่งไปที่การใช้บริการกิจกรรมของศูนย์เยาวชนเท่านั้น ทำให้การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกกระบบโรงเรียนจึงอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัด

กิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ โดยการส่งเสริม สนับสนุน ให้โอกาสทางด้านวิชาการ เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น งบประมาณ อุปกรณ์ ฯลฯ เท่าที่สามารถจะทำได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมปอง ภูวรางกูร (2529) ที่พบว่า การสนับสนุนทางด้านวิชาการและงบประมาณจากเจ้าหน้าที่ทางราชการ ตลอดจนการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ ส่งผลต่อความเป็นปึกแผ่นภายในกลุ่มเยาวชนระดับมาก จึงควรเน้นที่การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ความมีมนุษยสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ กับเยาวชนที่ดี เพื่อประโยชน์ในการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครและเพื่อประโยชน์ในการให้ความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่ายเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

จากผลการวิจัยการศึกษาการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียน ของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครครั้งนี้ พบว่า การมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนทั้ง 5 กิจกรรม คือ พลศึกษา นาฏศิลป์ คหกรรม ศิลปะ และห้องสมุด ใน 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมด้านการสำรวจปัญหา ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน และด้านการติดตามประเมินผล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทั่วไป และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลจากการวิจัยที่พบว่าเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนทั้ง 5 ประเภท ได้แก่ พลศึกษา นาฏศิลป์ คหกรรม ศิลปะ และห้องสมุด ใน 4 ด้านคือ ด้านการสำรวจปัญหา ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน และด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึงควรมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้นำกิจกรรมกับเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ควรให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของเยาวชน ควรมีการจัดประชุม อบรมหรือสัมมนา เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ผู้นำกิจกรรมของศูนย์ฯ เพื่อให้ความรู้ในการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการที่จะทำให้เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ได้รับทราบและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตน ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนทั้ง 5 ประเภท ใน 4 ด้านมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาทั้ง 4 ด้าน ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากิจกรรมอื่น ๆ แต่เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยที่สุด นอกจากนั้น กิจกรรมพลศึกษาเป็นกิจกรรมที่ให้ประโยชน์มากมายต่อสุขภาพร่างกาย สุขภาพจิตใจ และยังเป็นกิจกรรมที่สมานความสามัคคีเป็นหมู่คณะ ก่อให้เกิดวินัยเคารพกฎระเบียบกติกา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถส่งผลต่อตัวเยาวชน ส่งต่อสู่สังคม และในที่สุดสามารถส่งผลต่อประเทศชาติได้ด้วย และยังช่วยให้เยาวชนอยู่ในสังคมได้มีความสุข

2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนาฏศิลป์ ศิลปะ คหกรรม ห้องสมุด และพลศึกษา ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน พบว่า เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด ส่วนกิจกรรมนาฏศิลป์นั้นเยาวชนเข้าไปมีส่วนร่วมมากที่สุดเป็นอันดับ 1 แต่ก็ถือได้ว่ายังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร กิจกรรมศิลปะอันดับ 2 คหกรรมอันดับ 3 ห้องสมุดอันดับ 4 และพลศึกษาอันดับสุดท้าย ดังนั้น ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครมหานครควรสนับสนุนส่งเสริมให้เยาวชนที่มาใช้บริการในกิจกรรมของศูนย์ฯ หันมาสนใจในเรื่องของการมีส่วนร่วมมากกว่าเดิม ผู้นำกิจกรรมของศูนย์ฯ ควรขอความร่วมมือจากเยาวชนเพื่อค้นหาความสนใจ เรื่องอะไร มากน้อยแค่ไหน นอกจากนั้นยังส่งผลให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางให้ตรงกับความต้องการ ความสนใจของเยาวชนเอง เพื่อให้เยาวชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานที่และเห็นประโยชน์ของกิจกรรม ก็จะเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น ส่วนผู้นำกิจกรรมเป็นเพียงผู้สนับสนุนหรือแนะนำแนวทางไม่ควรเข้าไปเป็นผู้กำหนดทุกอย่าง และควรหายุทธศาสตร์เพื่อดึงดูดความสนใจให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น

3. การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนด้านการสำรวจปัญหาของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ นั้น ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครมหานครควรมีการสร้าง ความเข้าใจในกระบวนการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมด้านการสำรวจปัญหาให้เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ เพื่อให้เยาวชนมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นในการสำรวจปัญหาต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่ศูนย์ฯ จัดขึ้น สามารถตอบสนองและตรงตามความต้องการของเยาวชน เพราะเยาวชนเท่านั้นที่จะมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในศูนย์ฯ มากที่สุด จากผลการศึกษานี้ หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะจัดถึงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ สำหรับเยาวชนนั้น ควรตระหนักและคำนึงถึงการจัดกระบวนการให้เยาวชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสำรวจปัญหา เพื่อเยาวชนเองจะได้รับผลประโยชน์นั้นตรงกับความต้องการ

4. การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาของระบบโรงเรียนด้านการวางแผนของเยาวชนนั้นควรให้เยาวชนเป็นผู้ริเริ่มเสนอความต้องการ โดยศูนย์ฯ เป็นเพียงสนับสนุนหรือแนะนำแนวทาง หรือช่วยกำหนดแนวทางได้บ้างตามความเหมาะสม ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดนั้นได้มาจากความต้องการและตามความเหมาะสมของเยาวชน ส่วนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้มานั้นเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ กับเยาวชนควรมีการวางแผนร่วมกันอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอและควรวางแผนระยะยาว

5. การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาของระบบโรงเรียนด้านการดำเนินงานจากผลกรวิจัย พบว่า เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานนั้น เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 5 ประเภท ทั้ง 4 ด้าน จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับมากกว่าด้านอื่น ๆ แต่ก็ยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข โดยใช้ยุทธวิธีต่าง ๆ มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และนำผลประโยชน์สูงสุดจากการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินงานนำมาชี้แจง แสดงให้เยาวชนได้รับทราบ นำแนวคิดในเรื่องการมีส่วนร่วมไปสู่เยาวชน ตลอดจนชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้ามามีส่วนร่วม โดยอาจจะจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น จัดนิทรรศการ การจัดค่าย พักรวม การจัดประชุม หรือการจัดสัมมนาร่วมกันกับเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ เป็นต้น นอกจากนั้นยังก่อให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้เป็นอย่างดี มีศักยภาพเพียงพอที่จะสามารถดำเนินงานด้านศูนย์เยาวชนให้พัฒนาและเจริญก้าวหน้าได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ในการที่จะทำให้ศูนย์เยาวชนประสบความสำเร็จและเจริญก้าวหน้า จำเป็นต้องมีการปรับปรุงและแก้ไขทุกด้าน ตลอดจนการมีส่วนร่วมจากเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ รวมไปถึงการให้ความร่วมมือจากฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐบาลและเอกชน จึงจะทำให้การดำเนินงานของศูนย์เยาวชนเกิดประสิทธิภาพสูงสุดสำหรับเยาวชน และศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร โดยเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

6. การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาของระบบโรงเรียนด้านการติดตามประเมินผล ผลจากการพิจารณาค่าเฉลี่ยต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ พบว่า เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มีส่วนร่วมในด้านการติดตามประเมินผลในระดับปานกลาง ซึ่งน้อยกว่าทุกด้านหรือในระดับต่ำสุดนั้น ดังนั้น ศูนย์ฯควรเป็นผู้จุดประกายความคิด และส่งเสริมสนับสนุน เพื่อให้การมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผลต่อไปอย่างสม่ำเสมอ ต่อเนื่อง และให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกครั้ง เพื่อให้เยาวชนเกิดความรู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์ฯ และมองเห็นประโยชน์ของการมีส่วนร่วมด้านการติดตามประเมินผลก็จะเข้ามามี

ส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในด้านนี้เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยที่เยาวชนได้รับประโยชน์เอง

7. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ด้านตัวแปรเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิกศูนย์ฯ และรายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนโดยประมาณ พบว่า เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ ที่มีตัวแปรดังกล่าวแตกต่างกันนั้น การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนทั้ง 5 กิจกรรม ใน 4 ด้าน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถวางแผนทางการพัฒนารูปแบบของกิจกรรม และพัฒนาบุคคลที่เป็นเยาวชนและเจ้าหน้าที่ผู้นำกิจกรรมของศูนย์ฯ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ได้อย่างจริงจัง และปฏิบัติงานตามปกติให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ควรมีการประชุมทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างเยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ และผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในศูนย์ฯ นั้นทุกด้าน เพื่อให้เยาวชนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ มองเห็นความสำคัญของกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน และควรเปิดโอกาสให้เยาวชนได้วางกลไกในการควบคุมการติดตามประเมินผล การวางแผนตามแผนการประสานงานที่วางไว้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะได้มีการวิจัยการมีส่วนร่วมศูนย์เยาวชนที่อยู่ส่วนภูมิภาคอื่น ๆ
2. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
3. ควรศึกษารูปแบบหรือวิธีการในการที่จะส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด
4. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพโดยสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมแล้วนำผลมาเปรียบเทียบกับการวิจัยในครั้งนี้